

Plads til naturen i en landbrugsverden

Rikke R. Graversen, Biolog i SEGES

Temadag om plads til naturen - 8. oktober 2022

15. Juni Fonden

Promilleafgiftsfonden for landbrug

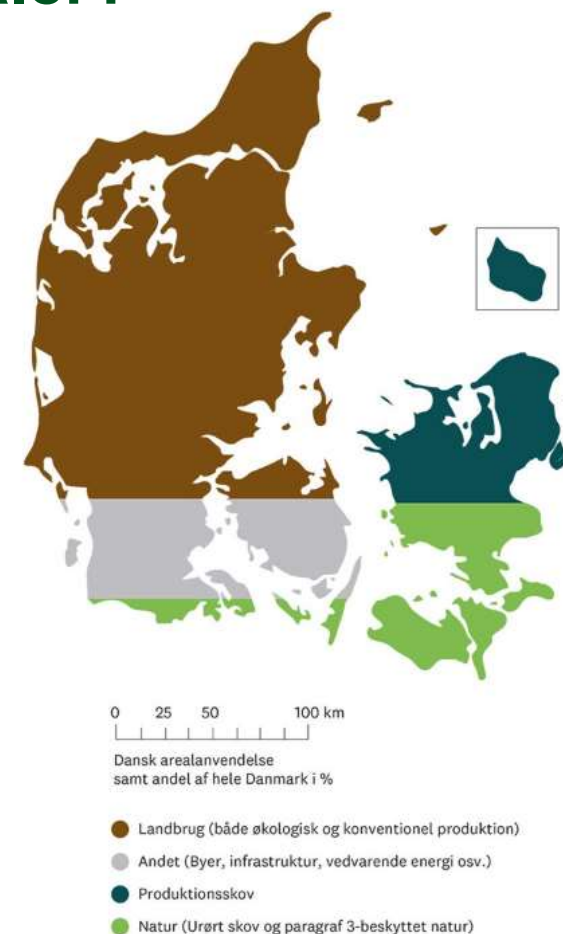
SEGES
INNOVATION

Hvem er SEGES Innovation?

- SEGES Innovation er en privat og uafhængig forsknings- og udviklingsorganisation indenfor landbrugs- og fødevareområdet.
- Vi er 530 medarbejder – 5 i afdeling for Natur og Biodiversitet.
- Vi er finansieret af fonde og salg
- Vi laver rådgivning til:
 - Landmanden
 - Lokale landbrugsrådgivere
 - Til fødevarevirksomheder
 - Landbrug og Fødevarer, kommuner, staten og mange andre
- Vi samarbejder med universiteter, landmænd, rådgivere, kommuner, staten, regioner, NGO'er, Fonde m.m.

Danmarks største arealforvalter – hvilke arealer?

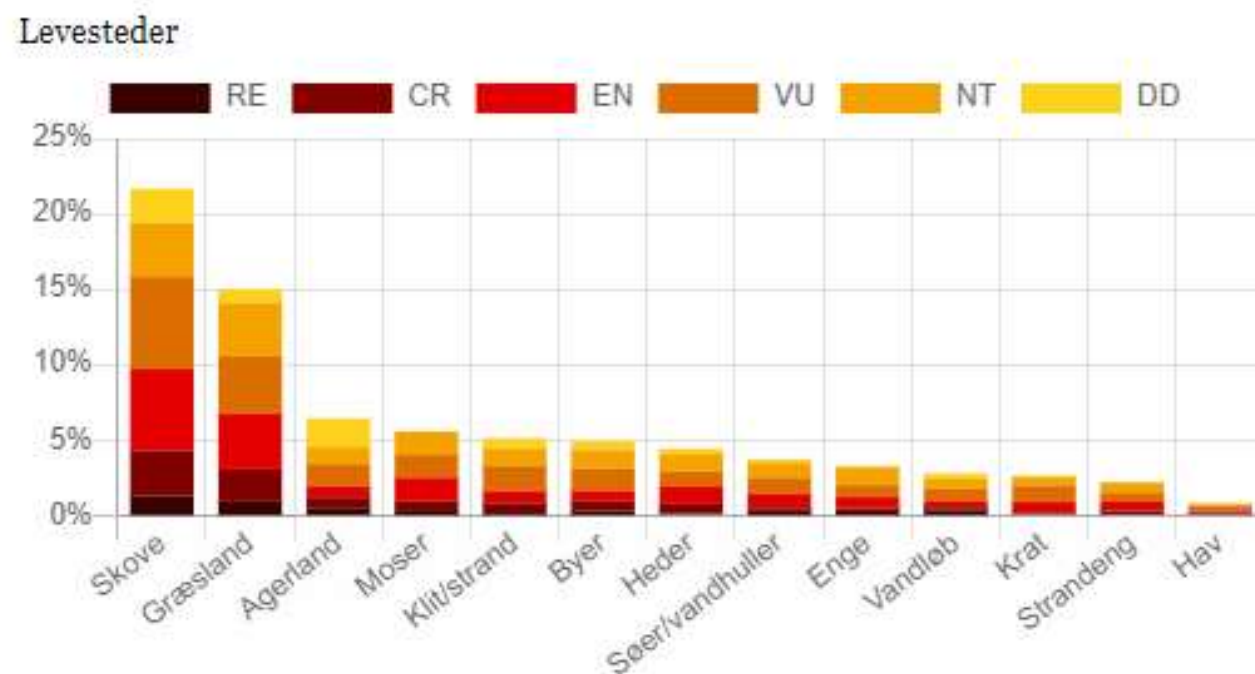
- Landbrugsproduktion udgør 60,8 % af arealet i DK
- Landmænd ejer også:
 - Produktionsskov
 - Natur (beskyttet natur og urørt skov) – 74 % er privatejet.
- Her i blandt mange af Danmarks mest værdifulde naturområder.

Kilde: Altinget

De vigtigste levesteder for biodiversiteten

Hvor lever de sjældne og truede arter?

Kilde: Moeslund, J.E. m.fl. 2019 <https://ecos.au.dk/forskningraadgivning/temasider/redlistframe/roedliste-2019/levesteder>

Prioritering af naturindsatsen

Foto: Anne Eskildsen

BRAND- MANDENS LOV

Brandmandens lov er en guide til, hvordan man bør prioritere sin indsats for biodiversiteten på sin bedrift.

Når man skal passe på naturen, skal man tænke som en brandmand, der er kaldt ud til et brændende hus: Red det mest uerstattelige først.

- 1) BEVAR**

Bevar naturområder med en lang kontinuitet (lang tid udenfor dyrkning) og en høj biodiversitet.
Eksempler: Bevar enge, overdrev, moser, heder, gamle træer, skove og hegn, og forvalt dem bedst muligt, fx med græsning.
- 2) BESKYT**

Beskyt eksisterende natur mod negative påvirkninger.
Eksempler: Undgå afdrift af gødning og pesticider til naturområder, fx med en udyrket buffer. Undgå dræning.
- 3) GENOPRET**

Genopret beskadiget natur.
Eksempler: Genopret en naturlig hydrologi, f.eks. ved genslyngning af vandløb og lukning af dræn. Genindfør græssende dyr på naturarealerne.
- 4) NYETABLÉR**

Nyetablér natur.
Eksempler: Omlæg urentabel dyrkningsjord til permanent natur, gerne arealer, der allerede ligger tæt på eksisterende natur.

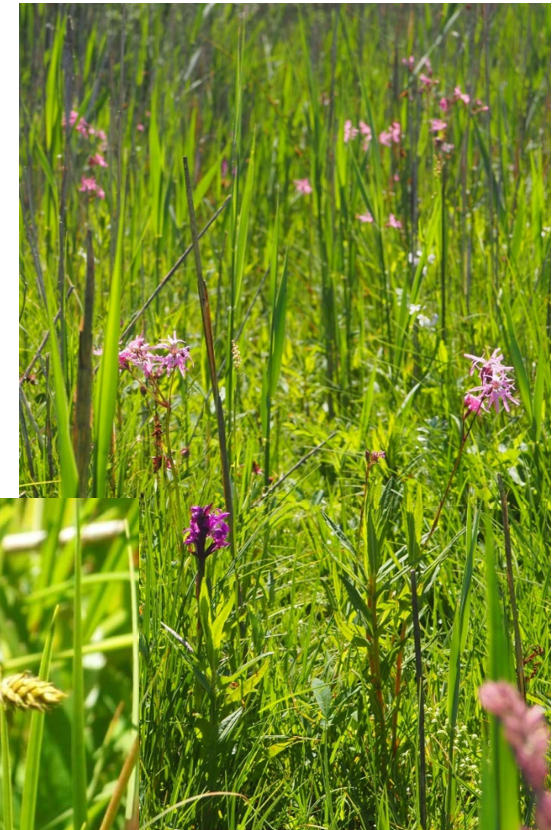
SEGES
INNOVATION

Men hvad ser vi derude?

- En landmand vil gerne gøre det godt for naturen
- Han har på baggrund af rådgivning anlagt nye småbiotoper på dyrkningsjord.

Imens forsvinder rigkæret i Natura2000

Naturtjek giver viden om egen natur

- Naturrådgivning på landmandens bedrift
- En uddannet Naturtjekrådgiver gennemgår bedriften og udpeger de vigtigste levesteder og kommer med forslag til indsatser.
- SEGES har udviklet konceptet og står for uddannelse af de lokale Naturtjekrådgivere.
- Pris ca. 15.000 kr.
- Der er dog stadig langt fra viden til handling!

Hvorfor skal landmanden forholde sig til biodiversitetskrisen?

LICENSE TO PRODUCE

Fokus på biodiversitet er med til at sikre landbrugets fortsatte produktions- og udviklingsmuligheder

KRAV FRA DEN FINANSIELLE VERDEN

Opfyldelse af krav til biodiversitet bliver en del af kreditvurderingerne for landmænd.

NATURFORVALTNING SOM LEVEVEJ

Landmænd kan levere et centralt værktøj i naturforvaltningen: græsning.

Eksempel fra Danish Crown

- Leverandører Friland Naturpleje skal overholde 4 naturløfter:
 - Min 10 % af ejendommens areal skal udlægges til natur
 - Naturen skal beskyttes mod trusler
 - Alle arealer med en bioscore > 5 skal afgræsses
 - Naturnær græsning:
 - 70-250 kg/dyr pr ha
 - Min. 6 måneder på naturarealer
 - Ingen tilskuds fodring eller ormemedler på naturarealer.
Fodring i kalveskul tilladt. Syge dyr skal behandles.
- Pilotprojekt med naturtjek til 20 leverandører

Krav fra den finansielle verden

- **ESG** står for **E**nvironment (miljø), **S**ocial (samfund) og **G**overnance (ledelse)
- Er en målestok for et firmas ansvarlighed indenfor de tre emner
- Bliver bl.a. brugt når man skal vurdere om investeringer er bæredygtige
- Hidtil har klima fyldt meget – men biodiversitet er på vej.
- Naturtjekket er kommet ind i skabelonen til ESG-rapporten fra SEGES

SEGES INNOVATION KVÆG PLANTER GRIS ØKOLOGI VIRKSOMHEDSLEDELSE WEBINAR

De ting vi nu har lavet fra vores Naturtjek vil vi så have med over i ESG'en.

VIRKSOMHEDSLEDELSE

ESG og Naturtjek på Mariesminde Landbrug
31. august 2022 biodiversitet, esg, esg-ledelsesrapport, esg-rapport, natur, naturtjek, strategi

Hvad gør man, når man gerne vil arbejde mere med natur og biodiversitet på sin bedrift? For Kristian Boel Kjær Østergård fra Mariesminde Landbrug var svaret at få lavet et Naturtjek.

Tiltagene fra Naturtjekket er skrevet ind i Mariesmindes ESG-rapport.

Læs mere om Naturtjek: <https://www.seges.dk/da-dk/fagomraader/natur/landmanden/naturtjek-landmanden>

Mariesminde Landbrug har en årlig produktion af 40.000 slagtesvin og dyrker 900 ha jord.

Related videos

VIRKSOMHEDSLEDELSE
Pejlemærke 1 - Jærløse
3. maj 2022

VIRKSOMHEDSLEDELSE
Pejlemærker for bæredygtighed
3. maj 2022

Naturforvalterne

26. september 2022 kl 05:00

Naturforskere: Pervers støtte til naturområder belønner ødelæggende og naturskadelige tiltag

Som lovgivningen er lige nu, bliver landmænd belønnet for at opdyrke jorden og straffet for at lade naturen vokse frit. Det skal der laves om på, hvis vi skal komme biodiversiteten til undsætning, skriver Rasmus Ejrnæs og Camilla Fløjgaard.

Loven hjælper ikke naturen, fordi den gør det fristende at have dyrene stående tæt på gården i en lille, overskuelig fold, i stedet for på åbne, naturrige marker, skriver Rasmus Ejrnæs og Camilla Fløjgaard.

“

Alt for mange af de arealer, som modtager støtte, udsættes for ødelæggende overgræsning og maskinslåning

“

Hvis biodiversitetskrisen skal vendes, kræver det, at incitamenterne ude i naturområderne belønner den gode naturforvaltning og straffer den dårlige

“

I dag er god naturpleje desværre en praksis, man skal brænde for, fordi det foregår op ad bakke og i modvind

De 5 største barrierer

1. Uhensigtsmæssige regler og tilskud til græsning
2. Manglende sammenhæng mellem skov og lysåben natur
3. Manglende tilskud til permanent udtag af landbrugsjord
4. Ammoniakregulering hindrer udvikling af god natur
5. Landmanden ved for lidt om biodiversitet

Kilde: https://www.landbrugsinfo.dk/-/media/landbrugsinfo/public/b/c/2/natur_biodiversitet_barrierer_for_landmandens_indsats_for_biodiversi.pdf

Er den nye CAP-reform redningen for biodiversiteten?

- Fra 2023 skal alle landmænd udlægge mindst 4 % af omdriftsarealet til ikke-produktive elementer (brak, markbræmmer, markkrat, småbiotoper mm.).
- Derudover indføres en række frivillige "bioordninger/eco-schemes" der er ét-årige ordninger af tiltag på omdriftsarealer.
- **Men:**
 - Er det den mest effektive måde at bruge 4 % af landets dyrkningsareal?
 - Arealerne må ikke græsses
 - Der er ikke tale om varigt udtag
 - Eksisterende naturelementer tæller ikke med
 - Landmændene handler i blinde, da reglerne ikke er på plads

Effekter af den nye CAP-reform er tydelige

Opsamling

- Der er ikke kun brug for plads, men også prioritering af effektive indsatser
- Plads til vilde arter og naturlige processer sikres nemmest på eksisterende naturarealer
- Der er stadig behov for mere viden til landmændene - men det er ikke nok
- Der er behov for at regler og støtteordninger ændres – så landmænd belønnes for rigtige indsatser
- Der er positive tendenser fra finansieringssektoren og fødevarevirksomhederne
- Den nye CAP-reform giver ikke meget håb – måske plads men ingen effektive indsatser
- Der er behov for politisk prioritering